

Mina Tromblonska Hemijska Školska Dimna M 83 (MTHŠD M 83)

Určení: K potlačování nepokojů.

Charakteristika: Časový, dýmový s dráždivým účinkem.

Použití: Pro jugoslávský puškový granátomet na 7,92 mm opakovací pušku M 48,
7,62 mm samonabíjecí pušku M 59/66 a 7,62 mm automatickou karabinu M 70.

TTD:

Celková délka	330 mm
Délka dříku stabilizátoru	135 mm
Průměr dříku stabilizátoru	27,5 mm
Průměr hlavice	40 mm
Celková hmotnost	412 g
Hmotnost aktivní náplně	125 g
Doba dýmání	90 s
Zpoždění	7,5 s
Dostřel	460 m
Poloměr dýmového oblaku	70 m
Zapalovač	DI M 62
Barva	khaki se žlutou šablonací v azbuce a žlutým pruhem pod ní

Konstrukce a činnost:

Granát se skládá z hlavice, spojovacího hrdla, zapalovače a stabilizátoru, které jsou navzájem sešroubovány.

Hliníková hlavička válcovitého tvaru obsahuje lepenkové pouzdro s dvěma válečky aktivní náplně.

První obsahuje dýmovou složku tvořenou silicidem vápníku, nápal z termitu a přenosovou složku z černého prachu.

Druhý váleček obsahuje dráždivou látku CS-1. Na čelo hlavičky je nalisována balistická kukla z duralu.

Do dnového otvoru těla hlavičky je zalisováno duralové spojovací hrdlo, v němž se nachází časový zapalovač.

Zapalovač je tvořen pouzdrem iniciačního mechanismu s pevnou nápichovou jehlou, distanční pružinou a setrvačností roznětkovou úderkou.

Úderka je v zajištěném stavu fixována závrtkem dopravní pojistky. Nad roznětkovou úderkou je shora do pouzdra iniciačního mechanismu zašroubována kovová dutinka se zpožďovací složkou. Ústí dutinky prochází otvorem uprostřed krycího kotoučku, až k tableti s přenosovou složkou. Do závrtu uvnitř dnového otvoru spojovacího hrdla je zašroubován dutý dřík stabilizátoru, na jehož konci je nalisován plastový prstenec s čtyřmi stabilizačními křídélky. V dutém dříku stabilizátoru jsou zasunuty dva výmetné náboje ráže 7,92 a 7,62 mm. Dnový otvor dříku stabilizátoru je uzavřen plastovou zátkou.

Před vystřelením granátu je třeba odstranit plastovou zátku ze dna dříku stabilizátoru, vyjmout oba výmetné náboje a jeden z nich vložit do nábojové komory odpovídající zbraně. Dutý dřík stabilizátoru nasadit na puškový nástavec, vyšroubovat závrtku dopravní pojistky ze spojovacího hrdla, zamířit a stisknout spoušť zbraně.

Tlak plynů vymete puškový granát z nástavce na cíl.

Roznětková úderka překoná svou hmotností odpor distanční pružiny, sjede vzad a roznětka se napíchne na hrot nápichové jehly. Plamen roznětky zažehne zpožďovací složku. Po jejím prohoření dojde k zážehu přenosové složky a poté i termitového nápalu. Současně expandující spalné plyny černého prachu tablety přenosové složky odtrhnou hlavičku granátu od spojovacího hrdla. Tím dojde k uvolnění prostoru pro odchod dýmu, vytvořené hořící dýmovou náplní a poté dráždivou látkou CS-1.

Způsob zneškodnění:

Vystřelený granát lze zpravidla identifikovat podle chybějícího šroubku dopravní pojistky a odkryté dutiny v dříku stabilizátoru s viditelným očazením.

V případě nálezu granátu na území ČR informovat SÚJB a postupovat podle standardů pro bezpečnou likvidaci chemické munice.

V nezbytném případě je možné vzhledem k charakteru účinku granát opatrně přemístit na nejbližší vhodné místo a tam ničit jako chemickou municí náložkou nejméně 400 g TNT.

Místo likvidace ve spolupráci s chemickými specialisty A ČR následně dekontaminovat a označit.

Poznámka:

Písmena MZK v šablonaci označují závod „Miloje Zakić“ v městě Kruševac, který prováděl laboraci dráždivou látkou CS-1. Výrobce samotného granátu byla továrna „Sloboda“ v srbském městě Čačak (značka SČ).

Písmena SČ v šablonaci označují výrobce granátu, kterým byla továrna „Sloboda“ v srbském městě Čačak.

Laboraci dráždivou látkou CS-1 prováděl závod „Miloje Zakić“ v městě Kruševac (značka MZK).

Nápis „ŠKOLSKI“ by měl signalizovat školní, případně cvičnou munici. Žlutý pruh na hlavici granátu pak odpovídá předpisovému označování chemické munice v bývalé JNA.

Avšak zatímco výraz „HEMIJSKA“ poukazuje na *pouze* dráždivý (cvičný) účinek, označení „OTROVNA“ signalizuje účinek otravný, tedy obsah bojových chemických látek.

Nicméně granáty MTHSD M 83 vzhledem k svému vysoce účinnému dráždivému efektu nejspíš k výcviku určeny nikdy nebyly.

Granáty nalézané na území ČR pochází především z doby působení Armády ČR na území bývalé Jugoslávie.

